

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

יומא סג-סט | פרשת חוקת | גליון מס' 76

דף סד. פסוק

ב) דכל היכי דאמור רבנן לא יקריב אם הקריב לא מרצה וא"כ ה"נ נימא דמאחר דאסור להקריב בשבת אין הקרבן מרצה גם בדיעבד, וכתב די"ל דשאני קרבן בשבת שתחזור למחר להכשרה.

והפנים מאירות בספר כתנות אור (פרשת נצבים) תמה למ"ד בעלי חיים נדחים איך מהני תשובה והלא ע"י העבירה הוא כנראה ונדחה, ואיך יחזור להיות נראה, וכתב שם בזה"ל "וקושיא זו חפשתי בכל המפרשים ולא מצאתי בשום מפורש תירוץ על קושיא זו".

ותירץ עפ"י המבואר בזבחים (לב ב) דכל שבידו לא הוי דיחוי. ופירש"י דכשבידו לתקן אין פסול של דיחוי, ותשובה ביד האדם הוא וכדכתיב כי קרוב אליך הדבר מאד.

וע"ע בספר בירך יצחק (פרשת נצבים) שג"כ הביא קושיא זו בשם מפורשים, ותירצו דבן אדם לא נפסל ע"י דיחוי דבבן אדם יש תחיית המתים ע"ש ודו"ק.

ובשם הרה"ק הר"ב מפרשיסחא איתא (בשש"ק ח"א) שאמר בדרך צחות לבאר הפסוק (תהלים כה) וסלחת לעוני כי רב הוא, דהקב"ה יסלחו לעוני ולא יחוש להסובר דבע"ח נדחין, דהא כי "רב" הוא, דקיי"ל כרב דבעלי חיים אינם נדחים, ולא ידח ממנו נדח.

דף סה. פסוק

עד מתי יהא זקוק להיות חי עד שעת מתן דמים של חבירו וכו' - דבר מעניין כתב במנהגי מהרי"ל ליוה"כ"פ (אות י"ח): "אמר מהר"י סג"ל שכל ימיו פליאה בעיניו, מפני מה אנו מאריכין בפיוטים על שעיר הפנימי יותר מעל שעיר המשתלח, והלא הפנימי לא היה מכפר רק על טומאת מקדש וקדשיו, שנאמר וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל, ואותו עון לא נמצא האידנא, דמקדש בעו"ה אינו, ושעיר המשתלח הוא המכפר על כל עבירות שנאמר והתודה עליו את כל עונות בני ישראל.

ואמר מהר"י סג"ל דנראה לו לתרץ, דכפרת המשתלח תלויה בשעיר הפנימי, דאי לא נעשה עבודת פנימי כתיקנה

דחייתו לצוק היא שחיטתו וכו' - בספר אתוון דאורייתא להגר"י ענגיל ז"ל (כלל א') בתו"ד כותב: הנה מה שהקשיתי אהך סברא דמליקתו זו היא שחיטתו מהא דאמרי"ב ביבמות דל"ב דמליקה אסורה לזר מטעם נבילה, נתיישבתי דגם בשעיר המשתלח הרי אמרי"ב ביומא דס"ד ע"א דדחייתו לצוק זו היא שחיטתו לענין אותו ואת בנו ואעפ"כ לכ"ע אסור באכילה, דרק לענין הנאה פליגי ב"י שם דס"ז ע"א אי שרי או אסור עש"ה, אבל באכילה לכ"ע אסור, ועל כרחך שהאיסור הוא מטעם נבילה, דאין לומר שהוא מטעם הקדש, שהרי למ"ד דמותר בהנאה על כרחך דפקע מיני איסור הקדש, דלענין הקדש הרי אין שום חילוק בין אכילה והנאה וכנודע, ועל כרחך צ"ל דנהי דדחייתו לצוק זו היא שחיטתו עכ"ז לענין היתר אכילה בעינן שחיטה ממש, וצ"ע להבין הסברא בזה ועכ"פ כיון שמצינו כן בדחי' לצוק א"כ ה"ה במליקה שפיר י"ל כן, ע"כ.

עוד נציין שבס' דבר אברהם (חלק ב' סימן ה') כתב להסתפק בגדר של מצות שילוח ודחיפת השעיר מן הצוק, האם המצוה היא שימית את השעיר ע"י דחיפה מן הצוק והמיתה עצמה היא תנאי בעצם המצוה, או שמצות השילוח היא רק הדחיפה עצמה והמיתה היא תוצאה צדדית שאינה קשורה לעצם המצוה.

והנה שם, שעיקר השילוח הוא שימיתנו על ידי דחיפה. שהרי אמרו בגמרא - דחפו ולא מת ירד אחריו וימיתנו. ואם במצות שילוח מהצוק מקיים את המצוה, למה צריך לרדת אחריו וימיתנו ועל ידי זה לעבור על איסור אחר. ורואים שמצות שילוח מהצוק הוא כדי שימיתנו על ידי דחיפה זו וע"ש עוד בזה.

ורבי יוחנן סבר בעלי חיים נידחין - הצל"ח (פסחים זז:): תמה לדעת רבי יוחנן אמאי לא אמרינן דכל קרבן שהוקדש לפני שבת יפסל בשבת מדין דיחוי, מאחר דבשבת לא היתה הבהמה ראויה להקרבה. וכתב דצריך לומר דבשבת לא חל דיחוי מאחר דאם עבר והקריבו אף על פי שחילל שבת הקרבן כשר. אלא דמ"מ קשה דהא רבא קאמר בזבחים (עג

כתב החתם סופר (שבת דף קמ:): 'מה שנראה לי שנוגד לך זה מנהג לחדש חידושים יותר מראי ... אכן ע"י החידושים בכל דף ועמוד עי"ז זוכר הכל ומילתא דתמיה מדכר דכירא, והנסיון מעיד לנו ע"ז ויודע אני בעצמי.'

היתה מעכבת כפרת המשתלח, וכן איתא בהדיא בגמרא במסכת יומא. נמצא כל מה שמבקשים על הפנימי הרי הוא כדי להכשיר בו את המשתלח.

ועוד תירץ מהר"י סג"ל, דקדושת המקדש לא נתבטלה עדיין, דכתיב והינשאו פתחי עולם רצה לומר שקדושתן לעולם. ולפיכך נקרא 'בית עולמים' - נמצא הנכנס עדיין בטומאה במזיד חייב כרת. ובני חוצה לארץ מבקשים להתכפר על בני ארץ ישראל אם טמאו המקדש, דכל ישראל ערבים זה לזה. וראיה, דאומר כל אדם 'על חטאי' כסדרו, אף אם ברור לו שלא עשה כמה עבירות הכלולים בו - אלא מתפללין זה על זה" עכ"ד. [וכע"ז יש לציין הנהגה כך היתה תפלתו של כהן גדול ביום הכיפורים בצאתו מבית קדש הקדשים בשלום בלי פגע, יהי רצון מלפניך וכו' שנה שתוליינו קוממיות לארצנו וכו', שנה שתעלנו שמחים לארצנו וכו', (ממוסף ליום הכיפורים נוסח אמיץ כח), והקשה בשו"ת תשובה מאהבה (סימן א יט) וז"ל ישאלו התינוקות אפשר שביהמ"ק קיים וישראל היו שרויין על אדמתן, וכהן הגדול היה עומד ומתפלל שתוליינו לארצנו ותטענו נגבולנו? וכך הקשה בספר ברוך שאמר (לבעל התורה תמימה, עמוד שע"ט) וז"ל נפלא הדבר כי הן הוא עומד בבית המקדש בירושלים ומתפלל לבא לאלה המקומות? אך הדבר פשוט שמכוין לישראל המפוזרים בארצות הגולה, ומפני רגשי אהבה והכבוד אשר ירחש לעם ישראל, הוא כולל גם את עצמו עמהם, ואומר שתוליינו, אעפ"י שהוא אין צריך לזה וכו', כי עם ישראל נחשב כמשפחה אחת, וכ"א מתעניין במצב זולתו שמח בשמחתו ומיצר בצערו, וכמו שאמרו על זה במשל במד"ר שה"ש על הפסוק אל גנת אגוז ירדתי, אגוז אלו ישראל, ולמה נמשלו ישראל לאגוז מה אגוזים כשהם צבורים בכרי ואתה נוטל אחד מהם מזדעזעים כולם כך ישראל אם מצטער אחד מהם מרגישים כולם, עכ"ל].

ובשו"ת משנה שכיר (חלק אורח חיים סימן רמג) כתב: ובעונותי הרבים נחשכו מאורות השכל ולא זכיתי להבין קושיית מהר"י סג"ל הנ"ל. אם שהי רבן של כל בה"ג בדור קדום כל כך ומה מני פשוט כמוני בחמש מאות שנים אחריו לפלפל בדבריו הקדושים, עכ"ז בתורה דחותמה אמת, הרשות נתונה לכל לדרוש ולשאול, ולא הביישן למד אמרו חז"ל. דמה היה לן להאריך בשעיר המשתלח, מה יש בו להאריך כל כך, בשלמא בשעיר הפנימי יש בו הזאות בין הבדים ועל הפרוכת ועל המזבח, אבל בשעיר המשתלח אין בו אלא הוידוי ושילוחו, ואת זה הוא שפיר מזכיר. ואולי כונתו דמקצר מאד באופן שלוחו, דהלא בש"ס (יומא סו, ב) וברמב"ם (ה' עבודת יוה"כ פ"ג ה"ז) מבואר דהיו עושין סוכות ומלויין אותו מסוכה לסוכה, והפייטן (סדר העבודה במוסף ליו"כ) אמר סתם שגרו ביד איש עתי כו', שן סלע הדפו וגלגל וירד, שברו עצמיו כנפץ כלי יוצר, עד כאן, ולא ביאר באריכות. אך תירוצו לא הבנתי במה שתירץ כיון דתלוי בפנימי האריך בפנימי, וגם כיון דבזה"ז יש ג"כ טומאת מקדש וקדשיו, דזה א"ש על מה שאנו מזכירין שעיר הפנימי, אבל אכתי אינו מיושב למה לא האריך גם בשעיר החיצון, כיון דזה ודאי שייך גם בזה"ז, כיון דקאי לכפר עונות בני, אשר בעוה"ר יש ריבוי עונות, ועוד ביותר בזמן הגלות, ועל זה לא תירץ כלום וקושייתו קאי. ואולי

דעיקר קושייתו היתה למה לן כלל להזכיר שעיר הפנימי, כיון דבא על טומאת מקדש וקדשיו דלא שייך בזה"ז, וע"ז תירץ שני תירוציו. אלא דאם כן למה הקשה דוקא על השעיר ולא על הפר, וגם אם כן כונתו, היה לו להקשות על כל המוספים דשבת ויו"ט וראש חודש, ועל כרחך משום ונשלמה פרים שפתינו, א"כ ממילא לק"מ מגם הכא. סוף דבר מקוצר דעתי לא זכיתי להבין דבריו הקדושים, וביותר במה שכתב דכל ימיו הי' פליאה בעיניו, הרי דעשה מזה פליאה גדולה עד שכל ימיו נתקשה בזה, ולדעתי הקצרה כמעט אינני רואה שום פליאה, ודו"ק.

☞ דף סו. ☞

הכל כשרין להוליכו אלא שעשו הכהנים גדולים קבע ולא היו מניחין את ישראל להוליכו - בטעם הדבר שאף שזר כשר להוליך את השעיר לעזאזל, לא הניחו הכהנים לישראל להוליכו רק כהן הוליכו, כתב בתוס' חדשים שבגליון המשניות על פי דאיתא במדרש (הובא בחזקוני על התורה) שאותו איש עתי שהוליך את שעיר לעזאזל הי' מת באותו שנה, וכיון שכל עבודות היום היו נעשים ע"י הכהנים, אילו היו מניחין הולכת שעיר לעזאזל שיעשה אותו זר, הי' נראה שבגלל שחשו לעצמם שלא ימות המשלח באותו שנה נתנו לזר להוליכו, לכן הנהיגו שגם דבר זה יעשו דוקא על ידי כהנים. ועוד משום ששעיר לעזאזל הוא כפרה עבור כל ישראל, לכן הנהיגו שהכהן יוליכו שבזה יראו שהם רוצים גם בכפרת כל ישראל.

והפרי חדש בהגהות מים חיים על הרמב"ם (הל' עבודת יוה"כ פ"ג ה"ז) כתב הטעם שכיון שגם הולכה זו הוא חלק מכפרת היום, רצו שגם כפרה זו תעשה על ידי כהן ולא על ידי זר.

הגאון ר' מאיר שפירא מלובלין זצ"ל (בספר מרגניתא דרבי מאיר) מבאר טעם נוסף, כי המפרשים תמחו איך קשרו על השעיר לשון של זהורית, הא עובר המשלח על איסור מחמר. ויש ליישב על פי השיטות דבבהמה דלאו דילי' ליכא משום מחמר, ולכן בשעיר שהוא קדשים ליכא משום מחמר, אלא דבחולין (מ"א) איתא דכיון דקני לוי' לכפרה כדידי' דמי, וא"כ השתא ניחא דכהנים דייקא שלחו את השעיר, שהרי להם הי' כפרה בפר כהן גדול, ולא הוצרכו לשעיר, ולא קנו לוי', ולית ביי' משום מחמר, משא"כ ישראל שהיה להם כפרה בשעיר, וכדידהו דמי, היה להם איסור מחמר לקשור עליו לשון של זהורית.

☞ דף סו. ☞

שאם היה חולה מרכיבו על כתפו - בשו"ת שואל ומשיב (מהדורא ד' ח"ג סי' כא) הביא קושי' בגמ' כאן, דהא חולה פסול לקרבן. ואמרת' בזה על פי מה דמבואר ברמב"ם בהל' איסורי מזבח (פ"ב ה"ו) דזקן וחולה ומזוהם, אף שאינו כשר לקרבן, מכל מקום אינו נפדה וירעה. ונסתפק המשנה למלך לענין זקן אם עבר והקריבו, וכו'. ונראה לי דבאמת מכאן

ראיה ברורה שאם עבר והקריב כשר, ולפי זה לכך כשר לעזאזל עכ"ד.

ובהגהות הרב יקותיאל קאמלהאר ז"ל על פירוש הרמב"ם ז"ל למס' ראש השנה, בתחלת הפירוש (לדף ו'), הקשה על השו"מ מהגמ' בר"ה שם שאמר רב זביד משמיה דרב כגון שהיה חולה בעצרת, ופירש הרמב"ם שהיה הוולד חולה בעצרת שאי אפשר להקריבו, ואם נימא שבדיעבד החולה כשר, אם כן הוא חשיב ראוי להקרבה, ושוב עובר הוא בכהאי גוונא בלא תעשה דבל תאחר עיין שם. ועל כרחך צריך לומר שהרמב"ם שפירש שהוולד היה חולה, [ודלא כרבינו חננאל שם שפירש שהבעלים היה חולה בעצרת, וכיוון הפני יהושע לדעת הרבינו חננאל], סבירא ליה דחולה וזקן גם בדיעבד פסול, וכאשר הוכיח המשל"מ שם מדברי הרמב"ם עיין שם במשנה למלך.

והביא שם במילואים ליישב הקושי מהגמ' כאן בפשטות, שהשעיר לא חלה כל כך שיהי' רועד מפני חוליו, דרק אז נפסל, וכמבואר ברמב"ם הל' ביאת מקדש פ"ז ה"ב. ועוד תירץ דיש לומר דמייירי שהשעיר חלה אחר כפרת הדם או אחר הוודיו עיין שם. ובהסכמת המהרש"ם מברעזאן ז"ל שם, ציין שקושיא זה הקשה גם בשו"ת מקור מים חיים סי' לו, ותירץ על פי דברי הרמב"ם דחולה היינו ברועד מפני חוליו וכשלון כחו. וציין המהרש"ם לעיין בשו"ת חיים שאל (להחיד"א ז"ל) ח"ב סי' ז אות ב שפלפל הרבה בדברי המשנה למלך הנ"ל, והשיג עליו מכמה מקומות בש"ס, והעלה דזקן פסול גם בדיעבד עיין שם, ואם כן הוא הדין בחולה עכ"ל המהרש"ם. גם בס' אור שמח בהל' ביא"מ שם, כתב בקיצור שכוונת הרמב"ם שהשעיר חלה חולי שאינו רותת. וגם במרכבת המשנה ח"א, ובס' מעשי למלך בהל' ביאת מקדש, כתבו שהא דכשר השעיר, זה לא בחולה ממש.

ועיין בשו"ת גבעת הלבונה (סי' נד) ובמפתחות שם, שהרגיש בקושיא הנ"ל, וכתב דהא דחולה פסול הוא רק בחולה ממש, ובהשעיר המשתלח שחלה היינו בחלה ברגלי, ומצינו לשון חולה גם על חולי זה, במסכת שבת דף ו, ב, שפירש רש"י חולה מחמת אובצנא, מחמת עייפות שאינו יכול לזוז ממקומו, ומכל מקום אין החולי הזה פוסל הקרבן. והוסיף שמדויק בזה לשון הגמ' שנקטו אם חלה השעיר, שבאמצע הדרך מחמת עייפות חלה, שחלה משמע שנחלה פתאום עיין שם.

וגם בשו"ת אבני נזר חאו"ח (סי' תנט אות יט), נשאל בקושיא זו, מאת החלקת יואב ז"ל. והשיב לו האבנ"ז דלא קשה מידי, דאין הפסול של חולה פוסל רק קודם מתן דמו של השעיר החי לדעת ר' יהודה, או קודם וידוי דברים לדעת ר' שמעון, שעוד צריך לעמוד לפני ה'. דהא בגמ' (יומא דף מ, ב) יליף זה מדכתיב (ויקרא טז, י) יעמד חי לפני ה' עד מתי יהא זקוק להיות חי, עד מתן דמו של חברו. אבל לאחר שניתן לשלוח, אינו פוסל בו שום דבר עכ"ל האבנ"ז. (ועיין ע"ז בס' משמר הלוי למס' יומא שם). וע"ע בס' צפנת פענח

בהל' כלאים פ"י הל' ל"ב (דף כד טור ד) שנמי עמד על זה ועי"ש מה שיישב.

שאלה אשה חכמה את רבי אליעזר מאחר שמעשה העגל שוין מפני מה אין מיתתן שוה אמר לה אין חכמה לאשה אלא בפלך - כתב החתם סופר (עה"ת החדש) דיש לבאר בזה דר"א הבין שהאשה השואלת כבר שמעה תירוץ לזה, והיינו ששאלה כי הגידו לה התירוץ דמי שעשה בעדים והתראה בסייף, ודעביד בלי התראה כסוטה, ובלא עדים במגפה. אלא שהיה קשה לאשה הזאת קושית הרמב"ן דמה ענין סייף לכאן, והרי עובד ע"ז בסקילה, וע"כ צ"ל שדנו אותם כעיר הנדחת דמיתתם בסייף. אמנם אין עיר הנדחת עד שיודחו רובה, ובעגל כיון שהנשים לא חטאו לא היה רוב עובדי ע"ז. אלא דמנא ידעינן דנשים לא חטאו בעגל, הוא משום דחזינן דהנשים לא הביאו זהב לכפר על מעשה עגל אלא הביאו מטוה ש"מ דלא הוצרכו לכפרה של זהב, ועל זה השיב ר"א, ידעתי מאין באת להקשות מהמטוה שהביאו הנשים, אני אומר לך דמשם אין ראייה די"ל דהביאו מטוה משום שאין חכמת אשה אלא בפלך, וחשוב המטוה אצל הנשים יותר מזהב, עכ"ד.

דף סז. סח

ומלזין אותו מסוכה לסוכה חוץ מאחרון שבהן כו' עומד מרחוק ורואה את מעשיו - בטעם שלא היו מלזין אותו עד הצוק ממש, כתב בתוס' יום טוב משום דבעינן שישלחו את השעיר ל"ארץ גזירה" היינו שהוא גזור בודד ושומם, לכן לא יכלו לבא עמו לשם. וכתב בספר גחלי אש (סי' ל"ח ד"ה וכתב) שמטעם זה נקט המשנה בלשון יחיד "אלא עומד מרחוק ורואה את מעשיו" אף שהי' עם רב שהיו מלזין אותו, שגם להתקרב ביותר, לא באו עם רב, אלא רק איש אחד בלבד עמד מרחוק והסתכל כדי שיתקיים בזה ארץ גזרה.

ובשיח יצחק (ד"ה אלא) כתב הטעם על פי דאיתא בירושלמי דדרשינן עתי שלא ישלחנו ביד שנים, ולכן לא עשו עוד סוכה כדי שלא יהא נראה ששנים מלזין אותו עד הצוק.

והיעב"ץ בספרו לחם שמים על המשניות כתב שכיון דהעזאזל הי' דורון להשטן לא ליווהו עד הצוק, שלא יהי' נראה שמכבדים אותו ומחשיבין את דורונו ללותו ברוב עם.

דף סח. סט

והוציא את כל הפר חוץ לשלש מחנות וכו' - בחדושי הגר"ח מבריסק זצ"ל (סטנסיל ע' רמ"ח אות תי"ח) כותב: יש להסתפק בשריפת פרים חוץ לג' מתנות דבעינן בהו ג"כ מקום טהור, אם דין מקום טהור האמור בהם הוא דין קביעות מקום בעלמא, או שהוא מדיני החפצא, והנה מצינו גם בדשן דצריך שיוציא אל מקום טהור, והרי שם ליכא שום דינים בהדשן [זולת לשיטת הרמב"ם בפ"ט מפסוהמו"ק הי"ג] דהרי הוא חולין, דאין לומר בו שהוא

ראי לתפלין ולענין איסור בזיון דרבנן מחשש הנאה דבגדי כהונה שהוא מן התורה.

דף סט: ס

מאי אמור ביא ביא היינו האי דאחריבי למקדשא כו' - ביערות דבש (חלק א' דרוש ו') האריך בביאור ענין זה ע"ד הרמז וזה תוכן דבריו: "מאי אמור ביא היינו האי דאחריבי למקדשא" היינו שאנשי כנסת הגדולה כשבאו לבנות בית המקדש השני ישבו לחקור מה היתה סיבת חורבן בית ראשון, והסיקו שזה מחמת חקירות ודעות כוזבות הנובעים מגאות הלב, שאינו רוצה להכניע את עצמו לקבל דעת תורה, וזהו "גורא דנורא מבית קדשי קדשים" הוא הגאווה שהוא כאש ששואף לעלות מעלה מעלה, ומשכנה בק"ק הוא הלב משכן הנפש החיוני. "נפל להו פתקא מרקיע דהוה כתב בה אמת" שהרפואה נגד זה הוא על ידי תורה שנקראת אמת כמו שנאמר אמת קנה ואל תמכור, ולכן קם עזרא הסופר ובשום שכל וכתב אשורית הטעים את התורה עד שאמרו עליו שהיתה נתינת התורה על ידו כבימי מרע"ה (סנהדרין כא ב) והוא תיקן לקרות קראה"ת בשבת במנחה משום יושבי קרנות, וכן שיקראו י פסוקים בקה"ת נגד העשרה בטלנין (ב"ק פ"ב ע"א). אולם תלמידי חכמים עליהם מוטל מאוד להזהר במעשיהם, כי סביבו נשערה, כחוט השערה, וזהו "אשמיט בינתא ממוזיא" ולזה אמר הנביא "שדוהו בדודא דאברא" כי העופרת הוא דבר כבד כמוש"ל צללו כעופרת כמים אדירים, והוא רמז לתפלה שמתפללין בכבוד ראש, וכן העופרת משתמשין בו לכור לצרף הכסף והזהב, שעל ידי התפלה בכונה הרצוי נבדל ממנו כל הפסולת, ולכן תקנו אנשי כנה"ג סדר התפלה ג"פ בכל יום. ונגד יצרא דעבירה "כחלינהו לעיניה" היינו מה שתיקן עזרא (ב"ק שם) שאשה תהא חוגרת בסניר, היינו שלבושה תהי צנועה לבל להכשיל אחרים בראי אסורה, ועי"ז החלישו כח היצר.

<<<>>

הודעה חשובה ודחופה

לאחר שזיכנו ה' להקים את המולל הייחודי 'בית מדרש גבוה לכהנים' והוא מולל ערב ומולל יום שישי לכהנים להכינם לעבודת בית מקדשנו שיבנה במהרה בימינו כרצון אדיר הפצו של מרן הח"ח זיע"א שהרבה לעודד ע"כ בספריו ובמכתביו - ואשר נוסד ע"י מאות אנשים אשר נתנו הו"ק של 10 ש' לקיומו והחזקתו. [ועדיין זקוקים אנו לעוד הוראות קבע - וניתן לתרום דרך מכשירי נדריים עבור בית מדרש גבוה לכהנים] כעת שאיפתנו להקים 'מולל יום שלם' לכהנים, כל מי שיוכל לסייע בדבר גדול ונשגב זה למען בית ה' אלוקינו הן בעצה והן בממון שכרו רב למאוד - פנו כעת למס' הטל: 0504166339 או במייל k0504166339@gmail.com

מדיני החפצא בהדשן, וע"כ דאינו אלא קביעות מקום להוצאה.

אמנם בירושלמי קאמר מנין שאסור בהנאה, שנאמר אל מקום שיהא מקום טהור - וביאור הדברים נראה, דהירושלמי מפרש דהך דינא דמקום טהור הנאמר בהוצאת הדשן אין הפירוש שהוא רק קביעות מקום להוצאה, אלא שהוא מדיני החפצא, ע"כ מוכיח מזה שיש בו עוד דינים ואינו חולין דאי לאו הכי הרי לא שייך בו דינא דמקום טהור.

והנה לענין שריפת פרים מבואר בירושלמי מגילה, דבבמת ציבור ליכא הך דינא דמקום טהור ושורפן ע"ג הקבר, והנה בשלמא אם נימא דאינו אלא דין קביעות מקום לשריפה, שפיר יש לומר דבמת ציבור כיון דליכא התם חוץ לג' מחנות דהרי ליכא מחנות, ליכא גם הך דינא דמקום טהור, משא"כ אם נימא דהוא מדיני החפצא בזה לא שייך לחלק בין מקדש לבמת ציבור.

והנה מצינו גבי השלכת אבנים המנוגעים דכתיב והשליכו אל מקום טמא ומבואר בספרא דהפי' שהמקום הוא מקום טמא - וביאור הדברים דחל עליו דין מקום טמא לכל אותן הדברים שצריך לעשותן במקום טהור עכ"ד.

דף סט: ס

א"ר משרשיא ש"מ תפלין מן הצד שריין - הגר"י ענגיל בספרו בית האוצר (מערכת ב - ג כלל י"א) דן בבגדי כהונה ותפלין הי מיניהו קדיש טפי, והביא את דברי הגמ' דשבת (י"ב ע"א) לענין היסח הדעת דאיתא התם: ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והי' על מצוחו תמיד, תפלין שיש בו הרבה אזכרות על אחת כמה וכמה. מבואר לכאן דתפלין קדושתו חמיר טפי אפילו מציץ.

ולפ"ז הקשה בהא דאיתא בסוגיין דכמו דמותר להניח בגדי כהונה ליד ראשיהן ולא חיישינן שמא יתגלגל עליהן ויפח בהן, כמו כן מותר להניח תפלין מן הצד כשהוא ישן ולא חיישינן שמא יתגלגל עליהן, וכדפירש"י, והלא איכא למיפריך דלמא דוקא בבגדי כהונה דקדושתן קילא הקילו שלא חששו לזה, משא"כ בתפלין דקדושתן חמירא טפי דלמא חששו לזה, ואסור להניחן מן הצד כשהוא ישן.

והביא מה שכתב המפרש בתמיד פירוש אחר בסוגיין, דכמו דלא חיישינן בבגדי כהונה דלא מיגנדר עליהו ועובר איסור דאורייתא שהוא נהנה מבגדי כהונה, ה"ה בתפלין שרי שיניח אותן כנגד ראשו ולא חיישינן שיעבור על איסור דרבנן של בזיון תפלין שיתגלגל עליהן. ולפ"ז ניחא דלאו לענין מילתא חדא למד תפלין מבגדי כהונה, אלא מייתי

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב - שמעו ותחי נפשכם.

כמו"כ מתקיים שיעור 'למאחרי שבת' בביהמ"ד אהל יששכר רח' המגיד ממעזריטש 144 בשעה 10.35 בערב.

ניתן לשמוע את השיעורים ב'קול הלשון' במס' 03-6171111 להקיש *7 ואז קוד 96633 שלוחה 6

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: k0504166339@gmail.com

ניתן לקבל גם את הגליון היוצא ע"י 'בית מדרש גבוה לכהנים' ללימוד הלכות עבודת ביהמ"ק.